

REDE VAN JAN TERLOUW, VOORZITTER TWEDE KAMERFRACHTIE D'66

uit te spreken op de Algemene Leden Vergadering van D'66

op 24 november 1973 in het Jaarbeurscongrescentrum te Utrecht

Dames en heren democraten,

D'66 is altijd een goede graadmeter geweest voor het maatschappelijk gebeuren. Dat gold in 1966, dat geldt ook vandaag nog. Kijk eens naar de activiteit van de leden: energiscrisis, politieke crisis, monetaire crisis.

Er zijn de laatste twee maanden dingen gebeurd in de wereld die heel diep kunnen ingrijpen in onze westerse, welvarende samenleving.

Leveranciers van grondstoffen worden zich in snel tempo bewust van hun macht. Het verspillende noordelijk halfrond moet zich ineens vertrouwd maken met de gedachte dat wat een theoretische afhankelijkheid was, harde realiteit aan het worden is.

Niemand kan nog ten volle voorzien wat de invloed van de oliecrisis zal zijn op

- het gedrag van leveranciers van andere grondstoffen
- de productie
- de werkgelegenheid
- het milieu
- 25 jaar exponentiële groei

Jarenlang heeft met name D'66 er op gehamerd dat de verspilling van de wegwerpeconomie moest ophouden, dat versobering op den duur onvermijdelijk zou zijn, en daarmee herverdeling van de welvaart.

't Gaat nooit precies zoals je denkt.

We weten niet of wat nu gebeurt het begin is van een herverdeling van macht en welvaart op de wereld.

We weten niet hoe onze economie zal reageren. We weten niet

- hoe -

hoe de bevolking zal reageren als versobering - in plaats van de groei in besteedbaar inkomen, waaraan we gewend zijn - werkelijk doorzet.

Wij hebben overwogen of het niet in de ware aard van onze partij zou liggen om alle congresstukken opzij te schuiven en te gaan praten over de omwentelingen die op ons af rollen. Al zouden we dat willen, ik geloof dat het niet kan, omdat er een grondige voorbereiding nodig is. Zonder dergelijke studie, opsplitsing in onderwerpen, discussies in verschillende werkgroepen, zou een debat over de energiecrisis onvoldoende diepgang hebben.

Wel stel ik voor dat bij het programmatische werk in de partij deze problematiek de hoogste prioriteit krijgt en om er eventueel over een paar maanden een deelcongres aan te wijden. (Hiermee verraad ik de clou van mijn betoog, nl. dat D'66 moet blijven.)

De invloed van het dreigende energietekort is merkbaar in vrijwel ieder politiek debat. De Tweede Kamerfractie houdt er zich dan ook steeds mee bezig.

Dit heeft geleid tot een diepgaand verschil van mening tussen Sef Imkamp en de anderen.

Zoals gewoonlijk is zo'n controverse een mengeling van verschillen in politieke beoordeling enerzijds, escalerende misverstanden, uit de hand lopende interruptiegedbatten en soortgelijke moeilijkheden anderzijds.

Het is niet ongebruikelijk en ook geen schande binnen D'66 om een afwijkend standpunt te hebben. Het is wel jammer als dit leidt tot slechte communicatie, isolatie, en onvoldoende begrip voor elkaars overwegingen. Dat kan gebeuren als er zich politieke problemen voordoen die zo diep iemands persoonlijke overtuiging raken. De hele fractie ziet dit in. Door openhartige gesprekken proberen we te ontdekken wat de problemen van inhoudelijk politieke oorsprong zijn, welke hardnekkige misverstanden in het geding zijn, wat de verschillen zijn in politieke ethiek. Die gesprekken zijn nog niet afgerond. Daar vraag ik uw begrip voor. Dit moet tussen de bedrijven door, want we zitten midden in de begrotingsbehandeling.

- Ik -

Ik onderschat het probleem niet, maar ik heb goede hoop dat we er uitkomen.

Intussen kunnen we er als D'66 niet aan ontkomen vandaag over onszelf te praten.

Zeven jaar hebben we met succes over 'anderen gesproken, die moesten ontploffen, hervormen, versplinteren, veranderen of gewoon verdwijnen, welk scenario ze gedeeltelijk hebben gevolgd. Nú lijkt onze horzelfunctie zo langzamerhand uitgespeeld. We moeten nu de vraag stellen en beantwoorden of we het daarbij laten, of dat we ook betekenis toekennen aan de korf vol honing die intussen is vergaard.

Als ik in de waken na Zaanstreek de kranten opensloeg, had ik het gevoel op mijn sterfbed te liggen, omringd door neven en nichten die vriendelijke dingen zeiden over de overledene. Nauwelijks kon ik daarbij een gevoel van vrolijkheid onderdrukken, bij de gedachte aan de gezichten die de meewarige omstanders zouden trekken als de doodgewaand de dekens opzij zou slaan en vrolijk uit bed zou springen, om de menenden en rouwenden op de eerste de beste verkiezingsbijeenkomst aan hun lofprijzingen te herinneren.

Een blik op de geschiedenis, die kort zal zijn. Voor een gedetailleerdere beschrijving verwijs ik graag naar het artikel van Paula Wassen in het laatste nummer van de Haagse Post. D'66 is ontstaan uit bezorgdheid over het zieke bestel, uit sarcasme over het ijdele geklep over beginselen, uit onbegrip voor de links/rechts-schaal, uit verveling over het mateloze gemeier in de politiek en bij voorbaat uit woede over de nacht van Schmelzer.

Een beweging waren we, met de blik op de lange termijn en internationaal gericht.

Fundamentele hervormingen zouden we teweeg brengen in de samenleving, via staatsrecht en partijpolitiek.

Een beginsel hadden we niet op schrift, maar we noemden onszelf Democraten, en legden hiermee toch een beginsel vast: democratisering van de samenleving, tot in z'n verste hoeken.

Toen kamerverkiezingen in zicht kwamen losten we een oude belofte in: vóórdat de kiezer zijn stembiljet invulde maakten we bekend met wie we eventueel zouden kunnen regeren; want we vonden dat de stem van de kiezer aan betekenis moest winnen.

Sedertdien hebben zich in D'66 honderd verschillende stromingen geopenbaard. Stroming 28 vindt dat we voor 28% moeten samenwerken met de P.v.d.A., stroming 74 is van mening dat we dit voor 74% moeten doen.

De verkiezingen van een jaar geleden hebben bewezen dat iedere stroming gelijk heeft. De hoge nummers omdat er een progressiefioneel kabinet uit de bus is gekomen, de lage nummers omdat we zetels hebben verloren.

Ik eem op wat sinds 1966 is bereikt, mede, soms grotendeels door, ons.

- a) Bestuurders zijn gemakkelijker bereikbaar geworden voor actiegroepen en burgers zonder relaties.
Openbaarheid van bestuur komt nu voor.
Het begrip openheid wordt niet meer weggelachen.
- b) Er is een begin van democratisering, in bedrijfsleven, opleidingsinstituten, universiteiten, e.d.
- c) Het milieuprobleem is herkend, de industriële groei is in discussie, het belang van meerjarenplanning wordt ingezien.

- d) Verschillen in politieke opvattingen zijn duidelijker geworden.
- c) Er is een kabinet dat Keerpunt als belangrijk uitgangspunt hanteert en in Keerpunt zitten een heleboel van onze wensen en ideeën.

Er is dus best iets bereikt. We zijn er niet voor niets geweest. Electoraal zitten we echter slecht. Wat doen we nu? Wegwezen?

De afgelopen twee maanden ben ik veel de partij ingeweest. De meeste regio's heb ik bezocht. Ik wilde weten wat de leden van hun partij verlangen.

U hebt mij niet kunnen kiezen en eerlijk gezegd had ik zelf ook niet zoveel keus.

Maar vóór het congres wilde ik weten of ik het met de meeste leden eens zou kunnen worden over de lijn van de partij. Dat is een noodzakelijk voorwaarde om de functie te kunnen uitoefenen waar ik door een samenloop van omstandigheden in ben. gerold.

Ik meen gemerkt te hebben dat die éne lijn er is. U kunt dat zelf beoordelen, want ik ga nu uiteenzetten wat ik er van vind.

Ik zie voor een trotse partij als Democraten'66 altijd is geweest, twee mogelijkheden.

De eerste is opheffen.

Daar is best wat voor te zeggen.

Een deel van onze doelstellingen is bereikt. Staatsrechtelijke hervormingen zitten in de molen, openbaarheid is geen vies woord meer, democratisering komt hier en daar op gang. De P.v.d.A. is uit z'n malaise, is op landelijk niveau verjongd en gemoderniseerd in z'n opvattingen, heeft een minister-president in het Catshuis, en zou daarom zeker een royale bloemenkrans op ons graf leggen, rust zacht, in lief en leed de uwe, de dankbare erfgenamen.

De polarisatie, een van onze briljante ontdekkingen, is min of meer een feit. Van progressiviteit hebben we niet het

- alleen -

alleenvertoningsrecht - ook zonder ons blijven er krachtige progressieve stromingen, waarvan sommigen ons in radicaliteit zelfs op ondardelen overvleugelen, wat ze gegund is. Want je kunt nog zo'n warmbruisend, links hart hebben, zonder hoofd klopt het niet lang.

Polarisatie gelukt, progressiviteit gegarandeerd, Keerpunt in uitvoering, we zijn niet meer nodig. We doen niet mee aan de verkiezingen in het voorjaar, over 3 jaar vertrekken de laatste Eerste Kamerleden, de Tweede Kamerfractie blijft zolang het kabinet blijft, maar doet niet meer mee aan volgende kamerverkiezingen. Op de dag van die verkiezingen wordt de partij opgeheven met een luisterrijk feest, bierglazen worden geheven en geliedigd in nu wat dickere buiken dan weleer, maar even goedgemutst (de mensen, niet de buiken), en D'66 gaat de geschiedenis in als de eerste politieke partij die dood is gegaan zonder te sterven.

Mijn antwoord is: om de doolie dood niet. Dat is mogelijkheid één. En ik vind dat we hem moeten verwerpen. Ik zal u zeggen waarom ik dat vind.

D'66 heeft altijd gezegd het eeuwige leven niet voor zichzelf te wensen. Maar dat betekent niet dat we onze ondogmatische aanpak, onze monomane drang tot democratiseren, ons zoeken naar persónsgerichte oplossingen wilden opgeven. Het betekende dat we bereid waren deze mentaliteit, deze benadering, over te hevelen naar een groter verband, naar een grote progressieve volkspartij (P.V.P.), waarin het een belangrijke stroming zou zijn.

Zo'n P.V.P. komt er voorlopig niet. Het congres van de P.P.R. en het congres van de P.v.d.A. hebben hem voorlopig in de ijskast gezet. Dat is hun goed recht. Het moet mogelijk zijn om op genomen beslissingen terug te komen.

Maar het heeft wel consequenties voor D'66. Want het enige directe alternatief voor de verloren P.V.P. zou voor onze partij zijn: opgaan in de P.v.d.A.

Dat alternatief is onaanvaardbaar.

De P.v.d.A. is landelijk een goede bondgenoot voor een progressief beleid, maar lokaal vaak te conservatief, historisch nog te sterk gericht op een bepaalde groep, zit voor een krachtig

- milieu -

miliaubeheer vooral in gemeenten en provincies vaak nog te vastgebakken in de oude patronen van werkgelegenheid en industriële expansie. De P.v.d.A. heeft belangrijke minderheden en soms zelfs meerderheden die persoonlijke verantwoordelijkheid t.o.v. centralistische maatregelen onderwaarderen, heeft i.h.a. niet dezelfde opvattingen over de participatiemaatschappij als wij.

U begrijpt mij goed. Ik zeg deze dingen niet uit rijd tegen de P.v.d.A. Integendeel.

Juist omdat we veel gemeen hebben, juist omdat we programmatisch het dichtst bij elkaar staan, is het nodig de verschillen met deze partij aan te geven. Over het verschil tussen ons en de V.V.D. hoef ik niet uit te wijden. Als de heer Wiegel twee zinnen heeft uitgesproken kan een kind van zes dat verschil al aangeven, of hoe oud moet een kind zijn om het woord portemonnaie te kennen.

De polarisatie is een feit, inderdaad.

Maar het is geen verhelderende polarisatie, 't is een hitsende. Wij zijn met de polarisatie begonnen. Ik wil niet ontkennen dat het polarisatiegedrag van de progressieve partijen wel eens een onzuiver element heeft gehad. Maar de hoofdzaak van deze polarisatie was het duidelijk aangeven van wazonlijke politieke verschillen, niet het tegen elkaar opzetten van belangengroepen. Toch is het vooral deze laatste uitwas die de V.V.D. heeft opgepikt en uitgebouwd. De V.V.D. is uitgegroeid tot een grote, conservatieve groepering, die met liberalisme natuurlijk niets meer te maken heeft, maar wel een reëel alternatief zou kunnen zijn voor de progressieve combinatie.

Helaas, de V.V.D. biedt geen eigen ontwerp, geen eigen conceptie voor de maatschappelijke ordening. Ik hoor alleen incidentele, weinig constructieve kritiek. Den Uyl deugt niet, Vredeling deugt niet, Gruyters deugt niet. Even leek er iets fundamenteels te gaan gebeuren toen er principiële kritiek werd geleverd op het beleid van Van Kemenade, maar Wiegel at zijn tong bijna op vanwege het haastige inslikken toen hij tegenover de kamer stond, die een paar argumenten wilde horen. Dat is het algemene beeld van de V.V.D. in 1973: ontzettend flinke zinnen uit het boekje 'Hoe word ik met enkele schriftelijke lessen een succesvol politicus' voor zalen met 2.000 kritiekloze aanhangers, zo mak als een lam tegenover kritische tegenstanders.

Je zou kunnen zeggen dat de druiven zuur zijn, vanwege het ledenbestand en het aantal kamerzetels enzo, en iets van het sap van de druif zal er ook wel bijzitten, maar overwegend is toch mijn ergernis dat op deze manier de polarisatie ontaardt in een oververeenvoudiging van problemen, een verscherping van belangentegenstellingen, niet tot een verheldering van verschil in inzicht.

Het is dit laatste wat D'66 altijd voor ogen heeft gestaan. De sluiers van het compromis, zo vaardig geweven door met name de grote confessionele politici, moesten worden weggenomen, zodat we de bruid in het gelaat konden zien en vaststellen of ze een Rachel of een Lea was.

Onze polarisatie moest leiden tot helderheid, tot een krachtmeting tussen programma's, niet tussen mensen. De realiteit gebiedt te zeggen dat de kiezers die soort polarisatie nog maar gedeeltelijk hebben gewild, want het bleek onmogelijk om na de verkiezingen een puur progressief kabinet te vormen. Dat tast de betekenis van verhelderende polarisatie niet aan. De huidige polarisatie leidt tot intolerantie die niets oplost.

- Als je nagaat waarom D'66 is opgericht,
- als je zoekt wat in alle programma's, nota's, beleidsplannen het leidende principe was,
- als je in gesprekken met D'66-ers overal in het land merkt wat hen bezielt,

dan is dat de wens om de mensen mondig te laten worden en een beslissende stem te geven bij beslissingen die hen aangaan. Men noemt een samenleving waarin dat naar tevredenheid is geregeld wel een participatie-maatschappij. Helaas weet ik geen beter woord. Het klinkt als een soort veredelde vennootschap - en eigenlijk is het dat ook. Een open vennootschap waarin iedere burger vennoot is.

Dit beeld van de samenleving dat ons voor ogen staat vind ik onvoldoende terug bij andere partijen. Voeg daar bij wat ik heb gezegd over het wegvallen van het perspectief van een P.V.P. en over de onaanlijks aspecten van de huidige polarisatie en de conclusie moet wel zijn dat D'66 niet mag verdwijnen.

Onze benadering kan in de Nederlandse politiek niet worden gemist en zou bij opheffing onvoldoende kansen krijgen in andere partijen.

Wat is nu de tweede mogelijkheid.

Die is niet gewoon doorgaan zonder iets te veranderen. Want er is ^{buiten ons} iets veranderd. Het perspectief van de P.V.P. is voorlopig van de baan, én de kiezers hebben te kennen gegeven dat D'66 zijn eigen politieke opvattingen minder zorgvuldig verbergen moet houden, wil men op ons stemmen.

Daarom zie ik als tweede, en feitelijk enige, mogelijkheid dat wij, zelfbewuster dan voorheen, onze eigen plaats in het politieke krachtenveld afbakenen. Die plaats is er. We nemen hem al lang in, maar we hebben het zelden durven uitspreken. Je wordt er namelijk zo echt een partij van en dat strijdt met onze hunkering naar de beweging.

Toch valt er niet aan te ontkomen. Het kindje kan niet altijd schone verwachtingen blijven wakken door te bewegen in de moederschoot. Eéns moet het op eigen benen gaan staan.

Een niet-socialistische, progressieve partij, dat zijn we. Je kunt proberen er een naam aan te geven, bij voorbeeld sociaal-liberale partij, maar deze woorden zijn zo beladen dat ik de voorkeur geef aan de naam die we hebben: Democraten.

Daarin weerspiegelt zich onze diepste drijfveer: democratie. Ik ben me ervan bewust dat deze opvatting, dat D'66 zijn eigen, niet socialistische progressieve plaats moet opzoeken in het politieke krachtenveld, door verschillende mensen zal worden uitgelegd als een ruk naar het midden. Zij menen dat progressief identiek is met socialistisch.

Dat zal me dan een zorg zijn. Ik heb de laatste tijd heel wat snisrende opmerkingen gehoord over D'66, met de strekking dat we niet progressief genoeg zouden zijn. Als je analyseert waar het om gaat zijn er dikwijls centralistische maatregelen in het geding of het gaat er om dat we geen uitspraken willen onderschrijven die niet hard te maken zijn.

Ik hoor het nooit als het democratisering betreft, of mondigheid van de burger, of beheer van de aarde.

Het soort progressiviteit dat betekent een afbouw van de individualiteit of heel flink zijn met woorden, kun je van me houden. Progressiviteit die alleen de functie heeft om te tonen hoe progressief je bent, houdt vernieuwing waar die nodig en

Het standpunt dat ik hier probeer te vertolken vindt u in grote lijnen terug in de resolutie, ondertekend door Jan ten Brink, Paula Wassen en mij.

Het houdt in dat we met progressieve partijen en personen willen samenwerken aan een progressief beleid, natuurlijk Keerpunt steunen en het kabinet Den Uyl helpen het uit te voeren, waarvoor de samenwerking met P.v.d.A. en P.P.R. de vorm houdt om dit mogelijk te maken.

Het betekent ook de noodzaak om onze politieke opvattingen en onze politieke plaats programmatisch verder te verduidelijken. Dat is gehaald in de lijn van de motie Ten Brink, met grote meerderheid aangenomen op het congres in het voorjaar.

Met name zal het nodig zijn onze opvattingen over de sociaal-economische orde gedetailleerder te formuleren. Elementen ervan vindt u in het concept basisprogramma, aan de totaliteit wordt nog hard gewerkt door de werkgroepen.

Ik vind echter dat het sociaal-economisch beleid zo'n sleutelpositie heeft in de koers van een politieke partij, dat ik op deze dag - zo belangrijk voor de partij - er een paar woorden over wil zeggen.

Voor de structuur van het bedrijfsleven, zoals ons die, meen ik, voor ogen moet staan, is de kerngedachte: democratisering. Consequente democratisering betekent dat de werknemers een werkelijk, rechtsstreeks belang hebben in en belangstelling voor de onderneming waar zij werken, een belangstelling niet alleen voor hun loon, maar voor de productie, de investeringen, de doelmatigheid e.d.

Nationalisering betekent bureaucratisering van het management, daardoor vervreemding van de mensen van hun werk, en daardoor - uitzonderingen daargelaten - een belatssel voor echte democratisering.

In het kapitalistische systeem wordt kapitaal (en daarmee macht) opeengeroepen in de handen van enkelen. Kapitaal, essentieel voor o.a. de financiering van het bedrijfsleven, is op zichzelf niet verwerpelijks, het wordt dit pas als bezit en beheer ervan niet voldoende zijn gespreid.

Het alternatief van een centralistische, dirigistische planning, schaadt interesse en initiatief van de werknemers, wat o.a. blijkt uit het feit dat de achterstand op het gebied van kwaliteit, productiviteit en vernieuwing van bedrijven in centraal geleide stelsels, niet wordt ingehaald.

Centralisme van de besluitvorming kan niet altijd en overal worden vermeden, denk maar aan planologische kernbeslissingen of aan de dreigende energieschaarste, die zou kunnen leiden tot een centraal beheerd distributiesysteem.

Des te meer is het daardoor nodig om decentralisatie op andere gebieden te bevorderen en de deelname van alle betrokkenen aan de besluitvorming te bewaken.

Het is een taak voor de politieke partij D'66 om in een sociaal-economische conceptie het gevaar van machtsopbouw, zowel bij centralisme als bij kapitalisme, te vermijden, wat kan lukken door steeds in het oog te houden dat het gaat om de mens, en niet om het systeem waarin hij werkt.

In maart volgend jaar zijn er verkiezingen voor de provinciale staten, in mei voor de gemeenteraden.

Vier jaar hebben honderden D'66-ers onze partij in deze besturen vertegenwoordigd. Als het nu niet zo best gaat met de partij, ligt dat bepaald niet aan hen.

Als ik me even speciaal mag richten op onze statenleden, die het eerst in het strijdperk moeten treden, dan stel ik niet zonder trots vast dat onze statenfracties tot de besten van het land hebben behoord.

Ik wil al onze statenleden, die zo succesvol de mentaliteit van D'66 hebben vertaald in beleid en beleidscontrole, namens u danken voor hun inspanning en inzet.

En ik vraag u:

- Moeten in Groningen Mik en Jansen niet de gelegenheid krijgen de samenwerking van de drie noordelijke provincies verder te versterken, ook ná maart 1974?
- Zijn het in Drente niet vooral de Bie en Boers die de bevolking de gelegenheid geven mee te denken over het planologisch beleid?
- Zijn het in Utrecht niet de D'66-ers Allard, Manten, Peppelenbosch, Singelenberg en Van Raab van Cantstein, die zich suf vechten voor het behoud van de verrassend ongerepte Eem?

- Komt er in het conservatieve Limburg ooit een bureau 'lange termijn planning' tot stand, als niet mensen als Van Litsenburen en Witten?
- Wie anders dan Kloezen, Smeets, Witting, Ans Meyer, Van Dam en van Neerven hebben in Noord-Brabant een stof op doen waaierende nota over openbaar vervoer ingediend?
- Kan in Noord-Holland de invloed van Redeker, Bleyleve, Duyn, Ankum, Klok, Van Laeuwen, Stroethof, De Lange en Mulia worden gemist bij bijvoorbeeld de behandeling van het streekplan Noodzoekkanaal?
- Is het niet in Zeeland, volgens een V.V.D. gedeputeerde, vooral de vechthouding van Roodenburg en De Lion geweest, die ook andere fracties er toe heeft gebracht zich kritischer t.a.v. het beleid op te stellen?
- Hoe zou er in Friesland ooit in het openbaar over kandidaat-gedeputeerden gesproken kunnen worden als Van der Zwaag en Seinen deze zaak niet aangezwengeld hadden?
- Wat gebeurt er met het Gelderse wagenwet als Plate, Overzall, Van der Wijst en de Nersé tot Babberich niet meer in de Staten zitten om er hun remmende invloed op uit te oefenen?
- Onderkent men niet in Zuid-Holland de rol die Van Boetzelaer, Van Blokland, Huygens, Wil Hartemink, Van Gelder, Albers, Aris en Nagtegaal hebben gespeeld, o.a. bij het niet door laten gaan van de Leidse baan?
- Kunnen in Overijssel Schuyer, Smita en Veldkamp gemist worden als een journalist van een andere politieke kleur dan D'66 schrijft dat bij vertrek van deze raadsleden de Gedeputeerden weer kunnen gaan slapen?

D'66 moet blijven.

Wij kunnen niet gemist worden bij het bestrijden van de kleine dictatuur, de dictatuur van het voorbereidingsbesluit, van het bestemmingsplan, van de moeilijke woorden.

Een aardbeving schudt de fundamenten van de wereld-economie: monetaire crisis, energiecrisis, milieucrisis. Prognoses voor de lange termijn moeten herschreven worden. Welvaartstijging moet veranderen in welvaartsverdeling.

In zo'n tijd is meer dan ooit nodig een ondogmatische, analytische, redelijke aanpak, moeten oplossingen worden gezocht waarbij geen heilige huisjes worden gespaard.

Ik kan niet voor mijn verantwoording nemen om in deze situatie D'66 te laten verzwakken of verdwijnen, om niet te proberen wat er aanwezig is aan talent, aan oorspronkelijke benadering, aan onafhankelijke denkkraft, opnieuw te bundelen en in te zetten voor de Nederlandse samenleving.

Daarom wèk ik u op om de resolutie van Jan van Brink, Paula en mij te steunen, om daarmee aan te geven dat we er eensgezind aan gaan staan, aan het werk dat ligt te wachten.

Jaren zijn we verscheurd geweest, zoals ras-individualisten nu eenmaal gemakkelijk verscheurd zijn.

Wat we nu nodig hebben is eendracht en geloof in onszelf.